

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.,
negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.

Hirdetmények jutányosan számítatnak. — Nyilttérli közlemény
soroként 30 kr.

Bélyegdíj minden beigtatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Szerkesztőség: V. Klapka-útea 162. Telefon sz. 106.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III. Jókai-útea 186. Telefon sz. 81.
hová az előfizetések, hirdetmények és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Titkári jelentés

a Kecskeméti Jótékony Nőegylet 1896/97-ik évéről.

Tisztelt Közgyűlés!

Mélyen Tisztelt Hölgyeim!

Határkövöz éntök. Határkövöz egy pillanatra megállapodni s egy tekintetvet vetni az elmúltakra, hogy abból a tekintetből új erőt, új buzgalmat nyerjünk a jövőre. Jól esik látni az utat, mit megtettünk, a könnyeket, melyeket letörültünk s kultúr misszióink mind erősebben mutatkozó szép eredményeit, melyet fentartott intézetünk által célunk előmozdítani. Jól esik látunk s tapasztalunk, hogy méltán reá szolgálunk „jótékony“ nevünkre. Mert — tisztelt Közgyűlés — nem csak az a jótékony egyesület, mely csupán a szegénységet istápolja, az éhezőt megelégteti s az ügyefogyottat támogatja — a mit egyébként mi se mulasztottunk el — de jótékony az oly egyesület is, mely oly érdeket, oly nemes célt szolgál, mint a miénk! Egy testület, bármelyik s bármilyen legyen is az, mely a nevelést, a tudományt, az ipart, a nemzeti szellem felvirágoztatásának ez egyedüli eszközeit szolgálja: az jó munkát teljesít, az jótékony egyesület. Egy oly testület, mely a gyöngénőt, kinek élete, mint a folyondárnak a tölgyhöz, úgy van a férfiéhez kötve, megtanítja az élet nehéz mesterségére, mely annak a gyöngénő folyondárnak képes anynyira megerősíteni törzsét, hogy az daczolhasson a viharral, hogy az ne tépje meg még akkor sem, ha a sors esetleg tölgy nélkül hagyná is, szóval mely a nőnek nem csak hasznos foglalkozást, de ha a szükség kívánná, még életfentartó eszközt is ad kezébe: az jó munkát teljesít; az jótékony egyesület.

„Szabadságot és önállóságot a nőknek,“ ez a mi korunk jelszava. S ha talán ez a jelszó aggodalomra is ad okot, hogy a nőiesség rovására esik, de van benne letagadhatatlan szinigazság is. Mert a hol a nő is önálló munkakörben mozog, ott megkétszereződik az erő, megizmosul a nemzetek létalapja és létjogosultsága, mert minden kar és minden elme, nő és férfi együtt küzdenek és munkálnak a haza felvirágoztatásán, melynek erős égise alatt aztán bizton élvezhetik saját előnyeiket is. S ha e modern jelszót minden ízében ma még nem vallhatjuk egészen a magunkénak, de annyi bizonyos, hogy nem is zárkozhatunk el előle egészen s társadalmi életünk sorompóit meg kell nyitnunk a tisztultabb felfogás, az emberi tökéletesedés felé való haladás, habár ma még különösen hangzó, de életre hivatott eszméi előtt. Volt idő, nem is igen régen, mikor még a nőipariskola eszméje is új és szokatlan dolognak tetszett, mint ma a leány-gimnázium s ime ma már alig van hazánknak jelentékenyebb városa, mely ily iskolát nem tartana fenn.

Igen, mert megérett az eszme, mely a nőipar öntudatos fejlesztését, annak minden körrel való megkedveltetését s terjesztését fontos kultúrtenyezőnek ismerte fel.

E rövid elmefuttatás után legyen szabad kijelentem, hogy a mi egyesületünk által fentartott nőipariskola is minden tekintetben igyekszik megfelelni szép rendeltetésének s hogy mily hasznos munkát teljesít ez intézet városunkban, mutatja növendékeinek évenként szaporodó létszáma, úgy hogy ez idei tanévben intézetünknek már 74 növendéke volt, közülök helybeli 53, vidéki 21, kik az intézet vezetésével megbízott két tanítónő Fehér Margit és Kiss Erzsébet felügyelete alatt összesen 927 darab kézimunkát készítettek 1429 forint 97 krajczár értékben. Iskolánk beszerzései a lefolyt évben 3 évfolyam divatlap, 6 drb himző állvány, 2 drb asztal.

Nőipariskolánk felett törvényeink értelmében egy a választmányból alakult bizottság gyakorolta a felügyeletet, meglátogatva az intézetet s figyelemmel kísérve a növendékek munkáját. E bizottság tagjai voltak: Györfly Balászné elnök, Szalontay Sándorné, Gulácsy Gyuláné, Hornyik Józsefné, dr. Fodor Jenőné, dr. Horváth Mihályné, Pócsy Györgyné.

Iskola-ügyünkről szólva, meg kell itt emlékeznem egy örvendetes eseményről. A mélyen tisztelt Közgyűlés bizonyára tudomással bír arról, hogy néh. Horváth Döméné öméltsága még életében egy alapítványt tett Nőegyletünk számára, azon kikötéssel, hogy az alapítványul tett összeg addig kamatoztassék, míg 500 frtra nem gyarapszik. Ez összeget ez év folyamán mélt. Horváth Döme úr 500 frtra kiegészítette azon feltétellel, hogy ez alapítvány kamatai egy a nőipariskolába járó árva, de szorgalmas leánynak adasanak ki. Midőn ez örvendetes tényről van szerencsém a m. t. Közgyűlésnek jelentést tenni, egyszersmind jelentjük azt is, hogy ez összegnek már ez idei kamata is, körülbelül 24 frt, a fennebbi feltételek szem előtt tartásával jelen közgyűlés folyama alatt ki fog adatni, még pedig a választmány határozata alapján, a felügyelő bizottságra rubáztatván a jutalmazandó kijelölésének joga.

A mi választmányunk ez évi működését illeti, azt a következőkben van szerencsém a m. t. Közgyűlés elé terjeszteni: Tartottunk részint egyesületünk, részint iskolánk ügyei érdekében 7 választmányi ülést. Leróttuk ez évben a kegyelet adóját Katona József hallhatatlan költőnk emlékének. A szegények gyámolítását az idén sem mulasztottuk el, kifizetve segélyképen 18 folyamodónak összesen 79 frtot. Ezen kívül a szegény menházi ápoltnak nagy-csötörtöki szokásos megvendégelése is megtörtént, Dékány Mihályné alelnök felügyelete alatt.

Városunk polgármestere nagys. Kada Elek úr, mint a tornaversenyt rendező

bizottság elnökének felszólítására, a kecskeméti hölgyek részéről kifizendő versenydíjra egyesületünk körében gyűjtést indítottunk, melynek eredménye 65 frt 20 kr. volt. Ez összegben három emléktárgyat vettünk, nevezetesen: egy diszes íróasztali készletet, 2 drb bronzból való sport-alakot s egy 20 koronás aranyat ezüst keretbe foglalva s a nőegylet színeit viselő szalagcsokorra felfűzve. Egyesületünk beléletéből még a következőket van szerencsém előterjeszteni: Tagszaporulat ez évben 8, alapító 1, rendes tag 7. A tél folyamán, február 6-ikán az úri kaszinó termeiben bált rendeztünk, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült. Tiszta jövedelme 112 frt 98 kr. volt. Rakodczay szinigazgató által a nőegylet javára rendezett szineloadás tiszta jövedelme 86 frt 10 kr. Majd május hó 9-én a kereskedelmi kaszinó termében rendezett választmányunk egy minden ízében sikerült matinét, melynek tiszta jövedelme 108 frt volt.

A pénztárnoki teendőket ez évben is Katona József úr intézte nagy körültekintéssel és szakavatottsággal, számadásait dr. Szeless József s a néh. Pócsy György úr helyébe ideiglenesen felkért Csabay Gyula, dr. Horváth Mihályné és dr. Fodor Jenőné számvizsgáló bizottsági tagok nézték át. Az évi zárlat 54 frt 27 kr. deficitet mutat, mely azonban csak látszólagos, mert a június havi iskolai tandíj s a kiállítás jövedelme, mely a dolog természete szerint nem volt felvehető — e deficitet megszünteti. — Egyesületünk tiszta vagyonértéke ingatlanokban és ingóságokban 15,705 frt 38 kr.

Meg kell még emlékeznem két, az egyesületünket közvetlenül érintő gyász esetről, mely által egyesületünk két hí munkást veszített el. Az első néh. Pócsy György kir. közjegyző, a számvizsgáló bizottságunk tagja, egyletünk hosszú időn keresztül támogatója, jóakarója. Temetésén testületileg vettünk részt, koporsójára helyeztük az elismerés koszorúját s özvegyének, a mi szeretett s fáradhatatlan tagtársnőnknek kifejeztük részvétünket. A másik egy élete tavaszának virágkorában levő ifjú volt, érdemekben gazdag elődöm, a titkári széken néh. Bodor Ferencz, ki érezve testében az öldöklő nyavalyát, ez állásáról lemondva, messze idegenben óhajtott enyhülést, gyógyulást keresni s helyette kéréletlen halált talált. S ha temetésén nem vehettünk részt, ha nem adhattuk meg neki mi is a végső tisztességet: legyen emlékének szentelve e néhány sor: Égi béke legyen mindkét kedves halottunk porai felett.

Ezek után ha végül felemlitem, hogy választmányunk az elmúlt év december 12-én ülése csekély személyemet választotta meg titkárául, ezzel be is rekeszhetném jelentésemet, de nem tehetem

ezt anélkül, hogy köszönetet ne mondjak az egyesületnek e bizalomért. Rám nézve, ki alig 3 éve szolgálom városunk egy részének lelki érdekeit s így jóformán idegent érvén e bizalom, kettős e kitüntetés. Igyekeztem is erőmtől telhetőleg megfelelni a belém helyezett várakozásnak, hogy aztán mennyire sikerült az, annak megítélése a m. t. Közgyűlést illeti.

Isten áldása lengjen továbbra is egyesületünk felett!

Kecskeméten, 1897. június 27-én.

Farkas Kálmán,
nőgyógyászati titkár.

Politikai szemle

A 16-ik szakasz vagy paragrafus! Ez ám csak a fontos, ez ám a rettenetes paragrafus! A vérszerződés óta ilyen fontos szakaszt nem látott a magyar alkotmány és jogtörténelem! Tatárjárás, mohácsi veszedelem, eperjesi vértörvényszék, Bach korszak: mind csak semmi ahhoz a veszedelemhez képest, a mit ez a paragrafus a magyar nemzet szabadságára nézve méhében rejt! Így hirdetik ezt az ellenzéki újságok, így prédikálják ezt a képviselőházban immár hetek óta az ellenzéki honatyák. És sorban egymás után felállnak ezek a patentirotzott hazafiságú képviselő urak és beszélnek órák hosszat; dobálódzanak eget rengető frázisokkal, majd meg, mert hát ezt a veszedelmes paragrafust agyon kell beszélni, mondanak olyan bolondokat, hogy kinjában az egész t. Ház kaczag. Így Kálmán Károly, ez a néppárti pap-képviselő, egy egész ülést kibeszélt, hadonázva a megtámadott szabadságért; el is érte azt, hogy az egész képviselőház nevetőgörcsöt kapott. (Furesa szabadság lesz az, melyet Kálmán Károly védelmez!)

De hát mi is van a büntető eljárás életbe léptetéséről szóló törvényjavaslat 16. paragrafusában? Az, hogy a ki egy magán embert (nem közhivatalnokot) sajtó útján rágalmoz, vagy becsületében megsért, a fölött ne az esküdtszék, hanem a rendes bíróság ítéljen. Hogy hol van ebben a magyar szabadság veszedelme, azt még Apponyi legeslegnagyobb beszédje és Polonyi kétkulacsos szereplése után is bajos közönséges polgári észszel megérteni. Ezt csak az ellenzék Bánffygyűlölete és heccz utáni vágya fújta föl alkotmányselelemmé.

Végre is a fődolog az, hogy a ki egy magánembernek családi, vagy egyéni becsületében gázol, ezért bűnhődjék; hogy esküdtszék ítéli-e el, vagy rendes bíróság, az mellékes. Csakhogy nem minden szegény ember, a ki pedig a becsületére éppen olyan féltékeny, mint más, dobhat ki százakat egy-egy esküdtszéki tárgyalásra; így azután a szegény ember becsülete védelem nélkül marad.

Tessék az újságoknak szabadon írni, de csak olyat, a mi igaz; akkor azután ne féljenek a rendes bíróságoktól sem.

Hanem azért az ellenzék elhatározta, hogy ezt a törvényjavaslatot agyonbeszéli és ezzel megakasztja a törvényhozás rendes munkálkodását. Gyűlöli ugyan Bécsét, persze csak szóval, de azért a bécsi rajkszrát példáját utánozza.

És míg a t. ellenzéki honatyák egy ilyen ok nélküli hecczal akadályozzák az országgyűlés és a kormány becsületés és hazafias munkáját, azalatt szanaszét az alföldön esendőri szuronyok és katonaság felügyelete alatt folyik az aratás. A nagy hecczről nem veszik észre a t. képviselő urak, hogy a szociálizmus

miként terjed s hogy a szegény munkás nép és a gazda-közönség ezernyi bajával foglalkozni hazafiasabb dolog volna, mint hecczelődni.

A cukoradóról szóló törvény hatálya július végén megszűnik; a kormány tehát egy javaslatot terjesztett be, a mely addig is, míg a kiegyezési kérdések elintéztetnek, ezt a kérdést szabályozza. Az ellenzék ennek az agyonbeszéléssel is fenyegetőzik. Bizony jó lesz, legalább az ország cukoripara is tönkre megy. Majd meglátjuk, lesz-e az ellenzéknek hazafisága, hogy fenyegetését beváltsa!

A közigazgatás rendezéséről szóló törvénytervezetek egyikét, azt, a mely a városokról szól s melyet Fascho-Moys miniszter tanácsos készítet, a kormány nyilvánosságra bocsátotta. E szerint pl. Kecskemét közgyűlése csak 60 tagból állana s az úgynevezett viriliseket is az összes választópolgárok választanák a legtöbb adót fizetők közül. Ha ez így válnék törvénynyé, akkor az alföldi magyar városokban jövőre alighanem csupa gazdálkodókból állana a közgyűlés.

II. Vilmos németcsászár Marschall külügyi államtitkár helyére Bülovot, e német birodalom eddigi római nagykövetét nevezte ki; ő lesz tehát valószínűleg Hehenlohe kancellár utódja. Ezt a kinevezést általában az agráriusok diadalának tekintik s a gazdasági politika terén nagy és a szomszéd országokra nézve nem épen kedvező változást várnak tőle.

Sziam királya több napig időzött Magyarországon. Igen jól érezte magát s gazdasági viszonyaink iránt élénken érdeklődött.

Spektator.

Magyarországi időjárásai följegyzések.

— Hunusz István. —
Folytatás.

1697. május 24. éjszaka rettenetes nagy szélvész és égiháború lött, úgyhogy Kolozsvárat egy néhány kéményeket berontott, az kémények boltokat rontottak le és gyermeket is ütött meg, az én szarufáimat is ledütötte. Június 7. este 7–8 óra között nagy mennydörgéssel s villámlásokkal nagy zápor jöven az városra, s Farkas-útczéi templomunknak közép kapu felől való végít szintén az gombnál az istennyila megütötte. 8 junii ismét nagy mennydörgések és villámlások löttek és mennykő hullások, nemcsak Kolozsvárat, hanem szerte széllyel az országban. Hidelvén egy házban egy asszonyt két némettel együtt megüt vala, hogy mingyárt meghalnak, harmadik német holt számban marad, de az is nem életre való. 9. junii voltak nagy mennydörgéssel és villámlással való zápor esők, az mely miá boltok és házak s kapuközi szakadoztak le. (U. o. 249—250.)

Az egész országban mindenütt rendkívül tempestás volt, kivált Háromszékben és Csikban, hallatlan jégesők hullása stb. Erdélyben tavasszal számtalan eserebogarak támadának, kik szerte széjjel mind a szőlőkben, mind a gyümölcsfákban sok kárt tesznek. Nyáron pedig szörnyű égszakadások lőnek, másutt is is ugyan, de a szebeni havasokon, onnan nagy árvizek származván, az egész Szeben körül való tartomány viz alatt, a falukon sok házakat, embereket, barmokat, a mezőkön való takarmányokkal együtt elsepervén, megemésztvén. (Milhoffer: Talajkimerülés 517.)

1698. márczius 23. halásztattam utolszor a jégen. Szeptember 7. rettenetes nagy zivatar érvén szintén Szentgothárdnál, kinek nagy jégesője volt az Körösnél, de kivált Légenél. November 9. rettenetes nagy szélvész indult, ugyan rend felett való, mely sok károkat tött, az templomnak is egynehány helyt meghányta az fedelét, mely miá igen nagy rémület lött köztünk az templomban, mely félelem miatt az papnak az prédikációt is félbe kellett hagyni. 27. november is az idő hirtelen megváltozott és télre fordult. (Monum Hung. 264. 282. 284.)

1700. aprilis 17. esős idő Bécsben. December 12. 11 órakor a Dunára érkeztem, de egész estvéig az nagy szélvész miatt által nem mehettünk (Pozsonynál.) 27. december is az Dunán által nem jöhettem Budán az nagy zaj miatt. (U. o. 319. 333—334.)

1701. November 13. nagy havunk lött. (U. o. 341.)

1702. január 9—10. alkalmatlan esős üdők voltak, úgyhogy az mi kevés hó volt is, mind elment. 11—12. januárii igen esős üdő és lágy üdő járt az folyóvizeken az jeget is felhányta az viz. 13. januárii mivel igen lágy üdő járván, félek hogy az jég megmozdul; mint hozzá, már is felvette a viz. 14. januárii az hóviztül megzavarodott az tó (Holdos) vize. 21. januárii az jeget is felvette az viz és az szélén mindenütt felolvadott, úgy hogy nagy vizben kellett az szélén az jégre menni. Ez holnap igen alkalmatlanul viselte magát, mivel igen lágy volt, mind elment, a folyóvizeken nagy árvizek voltak, gátokat hidakat szagatott, sok helyeken emberek is holtak a vizben, az tóknak az szélyek is mind felolvadott, úgyhogy az halászatot is bele kellett hagynunk, nagy sárral tők tek.

Május 9. lovaim az nagy viz miatt nem jöhetek által (a Maroson). 10. maji két hajót összeépítvén, úgy horrták által szekereket. Július 10. egész vasárnap az eső mind esvén és hétfőn virradólag égszakadás is lévén, az vizek igen megnöttek, úgyhogy sok tók szakadoztak el; az én kis tóm is elszakadván, az Holdos tó is alig maradt meg; elvágván Gölcz felül az gát végít, igen nagyot szakasztott rajta és majd egy hétig mind ment az viz rajta. Október 4. igen nagy szélvész volt. 5—7. októbris alkalmatlan üdők jártak; hol eső, villámlás, dörgés, mennykő hullás, hol jégeső, hó is nagy lött. 8. októbris hasonlóképen, sőt éjszaka nagy hó lött. 9. októbris feltisztult. 10. októbris olyan dér lött, hogy az egész országban elvötte az szőlőket, mely miatt úgy reméltem, hogy igen savanyú borunk lesz. (U. o. 343—344, 352, 354, 356.)

Rendkívül való árvizek lőnek az egész (Erdély) országban. (Milhoffer S. Talajkimerülés 508.)

1703. januárius hónapoknak kezdete lágyan viselte magát és igen száraztó szelek járanak egynehány nap, úgyhogy szép poros út volt és egynehány nap igen száraz; kémény derek is járanak, Pál fordulása pedig jó télre fordita és szánutat is ada, valamedig tartott. Márczius 12. az nagy szél miá sehová sem mehettem. Május 23. igen nagy dörgéssel és villámlással való záporosó lött ott (Kolozsvár), úgyhogy magokat vagy őket (a bevonult kath. püspököt és kíséretét) igen meglöholta vagy verte.

Október 14. Czegében kicsiny szüretemre érkeztem. December 16. kiváltképen való szélvész miatt sok károk estek az ház fedeleiben, az melyik commendans Jentis uram szállása fedelének is egy darabját elől levetette, több házoknak is szarvazatjokat és fedeleket rontotta be, az templomok eserepezéseket rútni meghányta s vesztegette, a Farkas-útczéi templomról az kakast is levette. Gyaluban is az lakadalmas színnek fedelét egészen lerontotta, kéményt is rontott le. (U. o. 358, 362, 368, 372.)

1704. aprilis 25. az nap az ő rendi szerént szépen fényeskedett, tiszta lévén az ég is és az napnak igen nagy és fehér udvara volt, mely nap udvarába 2 napforma volt, némelyek hármat mondanak, hogy elsőben volt, egyik délre, másik éjszakra, harmadik napnyugotra. Május 10. este 6 óra tájban egy darab szivárván láttatott az égen, Szamosfalva vagy Bonczida felé, de egyenes volt nem horgas vagy kerek, mint a szivárváné szokott lenni. 15. maji hasonló darab szivárvánok vagy oszlopok láttattak nro. 5, és más rendiben, mint az elmúlt héten látszott; egyenesek voltak, de az színökre nézve olyan, mint a szivárván; úgy Bonczida felé olyan nagy világozások voltak, hogy sokan azt vélték, hogy Szamosfalva vagy Bonczida égt. 17. maji viszont olyan tüzes oszlop vagy égő jel láttatott az égen 6 óra után, a minémű 10 maji láttatott ugyanarra.

Június 24. ebédután szintén 5 óra előtt ismét egy jegy látszott Bonczida felé, mint az szivárván olyan volt és mintha az földből

jött volna fel és látszott az mint feljebb és feljebb nevedett, az füstben vagy földben nevedett, az füst is egyaránt nevedett véle, az nap pedig szépen fémllett; egy fertály óra mulva pedig az füst róla eltávozott az tekintő felé s maga osztán lassan lassan úgy mult el. Július 21. fogtak az búza aratáshoz hanem az eső miatt félben kellett hagyni. Augusztus 1. estve 7 s 8 óra között az hátulsó Kómál felett hasonló tüzesoszlop láttatott 2, mint ezelőtt, azonban ugyanekkor Szamosfasva felől nagy tüzes fellegek támadtak. Október 15. esős idő lévén, az falakon sem dolgozhattunk. December 26. Szentmihályban (Hajdú megye) felette nagy szél és fergeteg volt. (U. o. 402—404, 408, 415, 419, 434, 443.)

1705. márczius 29. estve igen nagy dörgeések és villámlások löttek, melyek kanikulában is számot tettek volna és egyszeri esattanásban mennykő is esett le a városnak (Eger) felső része tájékán. Április 13. igen megcsöndvén az idő, azután megnehezdedvén, hálni jöttem Lónára. Szeptember 12. igen nagy záporosó jéggel elegy, majd felleg szakadáshoz hasonló volt, úgyhogy az asztagokba is igen beléjek ment és az szőlőben is kárt tőtt az jég, igen meghasogatván az szőlő szemét. 21. szeptembris az szárazság miatt eddig nem igen száthatván és vethetvén, valami kevés eső lévén, vetttem. Október 13. ott (Kolozsvar) lévő kevés szüretemet félben hagyván, visszajöttem. (U. o. 452, 454, 465, 467.)

1709. Hallatlan s rendkívül való hidegek lőnek ezen télén nemcsak Erdélyben, hanem egész Európában mindenütt, melyhez hasonló 500 esztendőök forgása alatt a históriák nem említenek. Számtalan embereket és barmokat öle meg a hideg és majdnem minden gyümölcsfák kiszáradnak miatta; az egész tavaszon pedig és nyár kezdetén rettenetes szárazság lőn, a gabona sem nőhete meg, a fű is mind kiége a réteken, ősszel pedig mikor vetni kellene s a fű is megsarjadzott vala, szörnyű árvizek, égszakadások, egynehány hetekig való sebes esők lőnek, kik mind az kalongyában levő gabonát elvesztegették, mind az lekaszált füvet elseprék. Azért olyan szűk most mindenütt a széna Erdélyben, sőt nem is vethetvén az emberek, a mikor ideje vala a vetőnek, a nagy esők miatt; a szőlő is mind egyben rothada, a mi kevés bor lőn is, semmirekellő. (Milhoffer: Talajkimerülés 519.)

1711. Olyan aszály, hogy a Tisza teljesen kiapadt s medrében száraz lábbal lehetett átkelni Szegednél. (Dugonics társaság évkönyve 1895. II. 5.)

1712. Az árviz Szegedet romba döntötte. (U. o. 5.)

1715. Januárius 8. eső lévén rossz vadászó idő volt. (Monum. Hung. 481.)

1717. Február 17. oly hidegeket szenvedtem, hogy irtóztatókat, az minthogy egyik fületem meg is csipte volt az hideg. Október 6. szürtem meg a Kis-Tekenős szőlőmet, az holott valóban kevés borom lőtt, nem lévén, több circiter 26 veder boromnál, az holott mászor 300-nál is több borom lőtt. 8. októbris kezdettem az Nagy-Teknőst szüretelni. 9. októbris végeztem el szüretét, az holott is lőtt 56 veder borom, az mely szőlőben mászor 100 vedret is megszürtem. (U. o. 488, 490.)

1718. Márczius 31. Nagy-Szebenben 2 tűz szállott le az égből az város 2 magasabbik tornyára és az gombokon lenni sokáig láttatott, de nem égetett. (U. o. 494.)

1719. Több nyomorúsági közt Erdély országnak az is majd elszenvédhetetlen vala, hogy kik a drágaságban és éhségben elevenen megmaradtak, azok kívül sok ezren a mirigy dőghalál által megemésztettek. (Milhoffer: Talajkimerülés 522.)

1720. Október 28. kezdettem a szürethez. 29. októbris végeztem el az Kis-Teknős szüretit. 30. októbris kezdettem az Nagy-Teknőst szüretelni, 31. októbris végeztem el, az holott is nem lőtt több 282 veder boromnál. (U. o. 507.)

1721. Május 15. nagy lévén az Tisza (Csegénél) és az hidas nem járhatván az szél miatt, ott kellett hálnunk. (U. o. 510.)

1723. Augusztus 26. végeztem el Csegében az hordatását kevés gabonáimnak, az mely

is az tavaszi szárazság miatt igen kevés lőtt, úgy mint búza 903, árpa 141, rozs 34 kalon-gya. (U. o. 521—522.)

1724. Október 11. érkeztem Méhesre igen alkalmatlan havas esős és hideg időben. 12. októbris az mezősegi hegyeket nagyobb részén fejéren láttam az hó miatt. (U. o. 528.)

1728. Löttem egy vadludat röptiben, az mely ujság 9. februarii. (U. o. 541.)

1729. Február 28. az Szamos nagy gázlóban nem járhatni, le kellett Mikeházáig az hidasra kerülnöm, de ott is a szél miatt álhal nem mehettem. Június 11. éjszaka olyan hóharmat volt, hogy az dohány palántot, oláh Borsót s egyéb kerti veteményeket alkalmasint helyen-helyen elsütött, sőt még néhol az török búzát is megcsapta. (U. o. 546, 548.)

1730. Szentmargitán létemben 14 vagy 15 februarii látszott estve 7 órától fogva majd éjfélig nagy égi jel az égen, az mely napnyugt felül észak felé mint egy tűz nagy világossággal terjedett, az égnek nagy részit elfogván az világosság. (U. o. 551.) Nagy záporosó és felhőszakadás által a Duna egyéb vizekkel elannyira megáradta, hogy az egész Csallóköz elborított, mely által a gabona és a szénában nagy kárt lett. (Milhoffer: Talajkimerülés 525.)

1731. Irtóztós sok sáska láttatott abban az esztendőben elaznyira, hogy mintegy három vagy négy mérföldnyire sok helyen a földet is beborította. (U. o. 525.)

1732. Augusztus 12. nagy szél és eső érvén utol, jól megvere. (Monum. Hung. 563.)

1733. Május 13. az sok hideg szélfúvás és dara s hóesés után mára virasztólág nagy hóharmat lőtt, mely az szőlőket, fáknak virágait és az gyengébb természetű fáknak leveleiket is és jövéseket, s az gyengébb kerti veteményeket mind elsütötte, forrázta: az kukoriczákat is mind elvötte. (U. o. 570.)

A vetőmagvak forgalmának ellenőrzése.

A vetőmagkereskedelem a 80-as évek előtt még olyan boldog idöket élt, hogy semmiféle ellenőrzésben nem részesült sem az állam, sem a gazdatársadalom részéről. A kereskedők forgalomba hozhatták árúikat, akármilyen szemetesek, rossz csiraképességűek vagy éppen nem fajazonos magvak voltak is azok. A törvény büntető keze csak akkor érte el a kereskedőt, ha valami igen durva visszaélést követett el, illetőleg, ha módjában állott a gazdának az eladásnál elkövetett visszaélést törvényesen megtorolni. Ez utóbbi eset vajmi ritkán fordult elő, mert a magkereskedő jól ismerte a magyar gazda hiszékenységét s azon tulajdonságát, hogy ellenőrzést nem igen gyakorol s ha mégis gyakorolna, a kereskedő mindig volt olyan óvatos, hogy hagyott magának valami kibuvó ajtót és megmenekült a kártérítés elől, úgy hogy a gazda minden magvásárlásnál valóban ki volt szolgáltatva a kereskedőnek.

Erre azután felhangzott néhány tiltakozó szó a gazdák köréből a vetőmagkereskedelem tulkapási ellen, a kormánykörök s szakemberek is komolyan kezdtek foglalkozni azon módzatokkal, amelyek segítségével fel lehetne szabadítani a magyar gazdát a kereskedelem járma alól: így születtek meg a magvizsgáló állomások.

Ezen üdvös intézményeket hazánkban 1881-ben léptették életbe és pedig Budapest, Kolozsvar, M.-Óvár, Keszthely, Debreczen és Kassa székhelyekkel.

A földmivelési miniszterium tehát, melynek fenhatósága alatt állanak, az ország minden részébe juttatott egyet egyet, hogy a gazdaközönség működésüket annál könnyebben igénybe vehesse.

Ezuttal csak rövidesen emlitem fel, hogy az állomások működési köre egyrészt a vetőmagkereskedelem ellenőrzésére terjed ki, másrészt pedig a gazdák, erdészek, kertészek és kereskedők által beküldött magvak vizsgálatára és pedig a következő szempontokból: azonoság, tisztaság, csiraképesség, arankamentesség, víztartalom, abszolút súly és térfogati súly meghatározása. Az állomások továbbá a kereskedők és gazdák hereféle magvait arankamentesség esetén az arankamentességet igazoló

bárczákkal látják el és hivatalosan le is plombozzák, úgy, hogy a gazdák bármily kis mennyiségben vásárolhatják a kereskedelemről az államilag megvizsgált és arankamentesnek talált heremagvakat. Végül mindennemű gazdasági botanikai kérdésekre felvilágosítást adnak, nevezetesen a hasznos és káros gazdasági növények, illetőleg magvak neveit megállapítják, szénát elemeznek, rétekre való fűmagkeverékreceptek állítanak össze és az abraktarmányok mikroszkópiái vizsgálatával foglalkoznak stb.

Ilyen szép és nagy programmal működnek a magvizsgáló állomások immár 17 év óta és a gazdaközönség még sem használja fel ezen hasznos intézményeket oly mérvben, amint azt egy első sorban földmivelő állam gazdaközönségétől meg lehet kívánni, pedig, hogy még a legszegényebb földmivelő is hasznát vehesse, a gazdák számára ingyen végzik az állomások a leggyakrabban előforduló és legfontosabb vizsgálatokat. Csak egy érték nélküli mintát és egy 5 kros bélyeget kell beküldeni a válaszadáshoz s a minták vizsgálati eredményét az állomások a lehető legrövidebb idő alatt közlik a beküldő felekkel.

Mikor az irányadó körök a vetőmagkereskedelem tulkapásait és visszaéléseit, másrészt ezzel szemben a gazdaközönségben az önvédekezés hiányosságát még ezek után is tapasztalták, akkor a vetőmagvak elárúsítását törvényes korlátok közé szorította a földmivelésügyi miniszterium.

Először az 1894. évi XII. a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényezikbe felvette, hogy a luczerna- és lóheremagvak termelés céljából csakis arankamentesen hozhatók forgalomba, de másrészt az arankának a termőföldön való irtását is kötelezővé tette.

Ennél sokkal kiterjedtebb intézkedéseket tartalmaz a vetőmagvak forgalomba hozatalára nézve az 1895-ik évi mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló XLVI. törvényezik, amely a gazdasági, erdészeti és kertészeti vető- és fűmagokon kívül a többi gazdasági termények és cikkek mikénti forgalombahozataláról is intézkedik.

Mindezekre jelen közleményem keretében nem terjeszkedhetem ki, csupán a vetőmagvak elárúsítására nézve óhajtom elmondani a törvény hasznos rendelkezéseit. Ezek ismerete igen fontos dolog, mert enélkül az érdekeltek annak hasznát nem élvezhetik, tehát tudnunk kell, hogy ha vetőmagot vásárolunk, minő követelményeket fűzzünk ahhoz, s ha e követelmények nem találnak kielégítést, mi módon szerezhetünk kárpótlást a vetőmagszállító kereskedőtől.

A törvény rendelkezése értelmében az eladó (kereskedő vagy gazda), ha termelés céljából árusítja el a vetőmagot 10 k.-on felüli mennyiségben, tartozik külön levélben, vagy a zsákon a mag csiraképességi és tisztasági százalékeit, annak válfaját és származását megjelölni, illetőleg mindezt jótállani. Ami a fajt és származást illeti, annak bevallása az esetben, ha az lehetetlen, elesik, de egyes magvaknál, mint takarmányrépa, igen fontos a faj bevallása, mert azt a magjáról megismerni nem lehet. A származás bevallása pedig a nemesebb gabonaféléknél és különösen a heretéléknél fontos, mert pl. nem közömbös, hogy európai vagy amerikai luczernát, illetőleg lóherét termelünk-e, mert az amerikai heretélék termelése mezőgazdaságunkra egyenesen káros. Ha amerikai szállít a kereskedő bevallással, azt el sem kell fogadni, ha pedig nem vallotta azt be s ez utólag kiderül, úgy meg kell bünteteni, azonkívül még esetleges kártérítés keresésének is helye van.

Az idézett 1895. évi XLVI. törvényezik alapján történő ellenőrzés, illetőleg a megindítandó hatósági eljárás a következő feltételek és szabályok betartása mellett történik:

Amint az árú a vasúti vagy hajóállomáson, illetőleg a rendeltetési helyen megérkezett, azonnal, vagy a megérkezés idejétől számított három napon belül mintát kell venni az árúból két hiteles tanú jelenlétében.

A minta az árú jó átlag átkell, hogy képezze, tehát minden egyes zsákból zsáktör segítségével ki kell venni egy keveset, de összesen legalább két kilónyi mennyiséget, ezt azután össze kell keverni s belőle két kisebb

mintát készíteni. Ezek nagyságát s mag nagysága határozza meg, az egészen apró magvakból 50 gr., a közép nagyságúakból 100 gr., a nagyobbakból 250 gr., a hereféle magvakból 500 gr.-ot kell kitenni egy egy mintának, a melyeket a tanúk pecsétjével, vagy valamely hivatalos pecséttel le kell zárni. A mintavételről felveendő jegyzőkönyvnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

a mintavétel napját és helyét s az annál jelen volt személyek neveit és állását;

a vetőmag megérkezésének, illetve átvételének napját s annak mennyiségét súlyban vagy zsákok szerint;

a minta nevét, jelzését és azon zsákok számát, melyekből a minta vétetett;

a számla vagy az eladó azon más írásbeli közlésének másolatát, melyben a szállított mag faját, származását, tisztaságát és csiraképességét megjelölte;

mindazon adatokat, melyek a megvizsgálandó mintának a szállított áruval való azonosásra nézve fontossággal bírnak;

a mintákra alkalmazott pecsétek lenyomatait és végül

a vevőnek vagy megbízottjának és a tanúk sajátkezű aláírását, melyekkel bizonyítják, hogy a minták a jegyzőkönyvben megjelölt áruból általuk ismert szabályok szerint jelenlétükben vétettek.

Az ekként vett hiteles minták egyikét a vevő őrizetbe veszi, míg a másikat a jegyzőkönyv kíséretében azonnal vagy legkésőbb 3 nap alatt beküldi a magvizsgáló állomáshoz, ahol azt a fentemlített szempontokból gazdának díjmentesen vizsgálják meg s az eredményről a magkereskedő feleket a lehető leg-rövidebb idő alatt értesítik, úgyszintén feljelentik a szállítót, ha a vizsgálat folyamán valamely büntetendő cselekmény tényálladékanak felforgása iránt alapos gyanú támadna.

Ilyen messzemenő támogatásban részesítik a mezőgazdasági törvények s magvizsgáló állomások a termelő gazdaközönseget.

Ezek után azt látom én, tisztelt gazdátársaim, hogy folytonos panaszkodásokból és az irányadó körök kárhóztatásából nem élünk meg, hanem igenis abból, ha a saját hasznunk és jóllétünk érdekében létesített intézményeket legalább csak azzal támogatjuk, hogy azokat igénybe vesszük.

IRODALOM.

Nyilvános kérelem az iskolák főtartóihoz. Sirisaka Andor Pécs-ben városi közs. tanító lapunk utján ajánlja a „Magyar közmondások könyve” cz. munkájának megmaradt példányait a tanuló ifjuság számára jutalmi könyvül. Tekintve a szép és nemes czélt, szerző-kiadó könyveit félárban adja; így a füzött példányokat 2 frt helyett 1 frtéért és a bekötött diszpeldányokat 3 frt helyett 1 frt és 50 krért. A csomag azonnal és bérmentve lesz küldve. E munka a népiskolák 5. és 6. osztálybeli növendékei között, valamint a polgári iskolák és középtanodák alsóbb osztályaiba járó ifjak között igen alkalmas jutalmi könyvül, miért is készséggel tesszünk eleget Sirisaka kérésének, a midőn e könyvét az iskolai hatóságok és egyéb irodalom-pártoló meczenások szíves figyelmébe ajánljuk.

Verne Gyula munkái. A nagy francia regényíró illusztrált magyar kiadásából megjelentek a 63—70-ig terjedő füzetek. Befejeződik ezekben az Utazás a föld központja felé és kezdődik a Kéraban, a vasfejű című regény. Verne nemcsak az ifjuságnak kedvelt írója, hanem a nagy közönségnek is, mely könyveiben szórakozást és tudást egyaránt talál. Ragyogó képzeletét lázas kíváncsisággal követjük és a mikor történeti ügyesen szőtt fonalán haladunk, útközben sok gazdag és igaz ismeretet szerzünk. Ezért ajánlható Verne minden rendű és rangú olvasónak a legmelegebben. Munkáit többször adták ki magyarul is. Ez a kiadás — melyet a Franklin-Társulat könnyebb hozzáférhetőség kedvéért husz krajczáros füzetekben bocsát közre — nemcsak a legteljesebb, de egyszersmind egyedül irodalmi értékű is, mert egyes kötetait jönevű íróink, mint: Beöthy Leo, György Aladár,

Gaal Mózes, Huszár Imre és mások fordították. A füzetekre megrendelést elfogad a kiadó (Budapest, IV., egyetem-útea 4.) és minden magyar könyvkereskedő.

Ilyen még nem volt! Az évnegyed lejártaival figyelmeztetjük a t. cz. olvasó közönseget az „Ezeréves Magyarország” című, Agai, Katscher és Laurencic szerkesztősége alatt megjelenő remek félhavi folyóiratra. Az épen most megjelent 6 ik szám is megérdemli az eddig hangoztatott elismerést. Szomaházy István, az írói világ ezen kedvelt tagja, kedves humoros elbeszéléssel mutatkozik be, míg dr. Wekerle Sándor a magyar parlamentről értekezik. A magyar békemozgalom vezéralakjait: Jókai, Bánffy, Berzeviczy, Türr, Csáky grófnó stb. — Heyer Arthur hírneves festő, allegorikus rajzaival — Ungár Lajos mutatja be. Palóczy cikke a new-yorki magyarokról, Kiss József egyik remek verse és Diner Dénes József a magyar műiparról szóló érdekes cikke (12 képpel) megérdemlik, hogy külön is kiemeltessenek. A brüsszeli kiállítás magyar osztályának ismertetése után következnek a díszes képek, melyek közül kiemelendők: A trensén-tepliaczi világhírű kénes fürdő egyes megkapó részletei, gyönyörű templomok stb. Mindamellet kerül a folyóirat egy félévre csak 3 frt 60 krba. Megrendelhető Budapesten V., váci-körút 78. sz. A következő füzettel, az új évnegyed első füzetével, jár az ingyenes, fényes kiviteli jutalom-kép.

KÜLÖNFÉLEK.

— **A Nőegylet** ez évi rendes közgyűlése a tagok meleg érdeklődése között június 27-én folyt le. A fennebb közölt titkári jelentés után az egyesület eddigi elnökei: Antal Péterné, Zombori Lászlóné és Dékány Mihályné ez álasukról lemondottak, mire a közgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangúlag Kada Eleknét választotta meg elnökül, kiért nyomban egy 6 tagból álló küldötség ment, felkérve, hogy ez elnökséget fogadja el, s a közgyűlésen jelenjen meg. Az érkező új elnököt a közgyűlés meleg rokonszenvvel fogadta, ki elfoglalva elnöki széket szép szavakban mondott köszönetet e bizalomért. Alelnökké választottak: dr. Szeless Józsefné és újólág Dékány Mihályné, dr. Szeless Józsefné a hét folyamán történendő felkérésére mint a ki a közgyűlés idején nem volt idehaza egy küldötség neveztetett. Ezután a néh. Horváth Döméné által tett ösztöndíj kiadása következett. Szalontay Sándorné, mint a felügyelő bizottság tagja adta át a 25 frtos ösztöndíjat buzditó beszéd kíséretében Tormási Idának, egy árva és kiváló szorgalmú lánykának ki meghatottan mondott érte köszönetet a nőegyletnek. Választmány és számvizsgáló bizottság újra választottak. Pénztári jelentés tudomásul vétetett s a pénztárnoknak a szokott felmentés megadatott. Ezzel a közgyűlés véget ért, s a szép számú hölgy közönség az ipariskola udvarán vidám társaságokká alakulva s fagyaltozva együtt maradt az esti órákig.

— **A Kassai Főreáliskola Értesítőjéből.** A június hó 20-án megtartott kerületi tornaversenyre 61 tanulót vittünk Kecskemétre, hogy a szép alfölddel megismertessük ifjainkat. Lehetetlen azonban meg nem emlékeznem e helyütt ama páratlan vendégszeretetről, melylyel ifjainkat Kecskemét, ezen intelligens és gazdag nép lakta szép metropolisa a magyar alföldnek, fogadta. Az összes ifjak, tanáraikkal együtt, a városnak voltak szívesen látott vendégei s eza vendéglátás igazán magyaros és gazdag volt. Én hiszem, hogy fiainknak csak azóta van igazi fogalmuk a magyar vendégszeretetről, mióta Kecskemétet megjárták. Nemcsak a város törvényhatósága fogadott bennünket szívesen s látott el fejedelmileg, de szeretetével vett bennünket körül Kecskemét összes polgársága. Páratlanul kedves, páratlanul figyelmes és szeretetreméltó volt Kecskemét összes népe a magyar tanulókkal. Ifjaink nemcsak a magyar vendégszeretetet tanulták megismerni a derék Kecskeméten, hanem megszerették polgáraiban az igazi magyar fajt, annak minden erényével. Vetekekedt ott mindenki a vendégszeretet nyilvánításában, élén a város kitűnő polgármesteré-

vel, dr. Kada Elek urral, ezzel a zseniális, nagyesszü s kedves modoru vezérével a városnak, a ki páratlan előzékenységgel s páratlanul buzgósággal s finom tapintattal intézte a vendéglátás munkáját. A mi csapatunk házi urai Kovács Sándor földbirtokos, Patay Sándor ügyvéd, Biró Ádám s Geday Sándor tanár urak voltak, kik szeretettel méltó előzékenységgel s jó magyar szívükkel tették otllettünk nemcsak kedvessé, de örökre feledhetlenné. Magyar tanulókat, tornaversenyzőket, nem látott el még soha egyetlenegy városunk csak megközelítőleg sem oly melegséggel, oly fejedelmi vendégszeretettel, mint Kecskemét, mely megmutatta, hogyan lehet és kell népszerűvé tenni hazánkban az ifjusági tornaversenyeket. Innét, a Kárpátok aljából, szálljon hálánk s forró köszönetünk a kedves Kecskeméti felé!

— **Itt a vakáció!** Ezt rebesgeti most az elemi iskolás gyermek, a középiskolai tanuló, ezt a jogászok és a városban lázasan folyik a készülődés az útra, már t. i. azoknak, kik távoli vidékről jöttek ide, hogy a tudományok szentelt csarnokában elsajátítsák mindazt, ami szép, jó és hasznos. S e háromhoz járul az idegenajkú ifjúnál egy negyedik, a haza iránti önzetlen vonzalom, melyet csakis itt a magyar alföldön e metropolisban sajátíthat el az idegenajkú gyermek! Megkezdődött a két hónapos hosszú szünidő az ő kellemes és kellemetlen oldalával. S ez utóbbit a tanulók közül azok vallják magoknak, kiket az évi értesítőben egy egy „szekunda” rémes alakja rettentett el s tölti is haraggal és izgatottsággal el addig, míg szeptemberben a pótvizsgán át nem esik. Már azután, hogyan esik, hogy nem, az a vakáció idejének felhasználásától függ. S az „öregebbek”, kik a nyolcz osztály terhét szerencsésen „lerakták”, most a kávéházak belsejében vonulnak meg szerényen, legtöbb azonban a billiárdasztal körül foglalatoskodik, hol szintén „drukkolni” kell, no, igen, csak hogy ennek a „drukk”-nak már a partner szokott örülni. S ha az ember egy-egy lézengő, szégyenlős alakot lát most korareggel könyvvel elsurrani, szinte megkönyörül az ember szive az ilyen szerencsétlenség, kinek még a két hónap is örökös rettegés és „drukk” marad!

— **A Körösi-útczán** a makadám-burkolat felszedése már, serényen folyik. Azt hisszük, elég jókor szólalunk meg fel, hogy a villam lámpákat lehetőleg minden második háznál helyezték el. Az a néhány lámpa nem olyan nagy diffrenzia s meglehet ezt bátran tenni, mert bizony egyetlen fő-útczánkon, mely oly élénk, nagyobb világosságot kérhetünk, a mostani bizony nem egészen kielégítő. Reméljük, e méltányos kiváncsalom teljesítve lesz!

— **A Jótékony Nőegylet ipariskolájában** mult hó 26. és 27-én tartatott meg a szokásos kézimunka-kiállítás. Egész nap ki nem fogyott a termékből és a kertből a kíváncsi publikum, mely nem győzött eleget csodálkozni a szebbnél-szebb munkákon; a publikumnak pedig ügyes kis lánykák szolgáltak fel hűsítővel, az ipariskolai növendékei, kik egész nap nem szüntek meg a közönség igényét e téren is kielégíteni.

— **Az Izr. Jót. Nőegylet mulatsága.** Ritka szép táncmulatságot rendezett mult hó 29-én az Izraelita Jótékony Nőegylet, mely sablonos frázissal élve: úgy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült. A kis mulatságot érdekessé tette különösen az, hogy 6—9-ig gyermek-mulatság volt, melyben 5—15 éves korig, sőt még azontúl is sokan résztvettek. Kedves látványt nyújtott azonban az izraeli kis gyermekeknek az ügyes táncza, kit úgy járták a négyest meg a csárdást, hogy bizony bármelyik felnőttek is becsületet várt volna. Az egész estén fesztelen, kedélyes és vidám hangulat volt észlelhető s ennek tudható be annak sikere is. A szép mulatság csak a reggeli órákban ért véget!

— **Időjárásunk.** Bizony elég szeszélyes, mert alig van egy-egy perzselő, forró napunk, csakhamar elborul a láthatár és hatalmas, sötét felhők borítják be az eget és olyan szél kerekedik, minő ebben a szezonban bizony szokatlan. Iszonyú a hőség, az ember keresi az árnyas helyet, mert a víz csak úgy csurog

róla s hol találhat ilyent? Benn a szobában, bármily hűs legyen is az, tikkadt, fulladt a levegő, s ha künn a szőlőben a ház hűvös oldalán vagy a terepélyesfa alá heveredve elalszunk, sajnos, mire felébredünk arcunk ijesztően fel van dagadva a sok szűnyogcsipéstől. S ilyenkor senkinek se ajánljuk, hogy viziteket tegyen, hja, mert az illúzió — illúzió nem marad; természetesen ezt csak a fiatalságnak mondjuk! Künn a mezőn az aratás folyik rekkenő melegben s a munkásnép bírja, hozzá van szokva az ilyesmihez. De az úri nép nem igen. Jó dolga is van annak, aki most fürdőre utazhat! De még boldogabb élete van annak, ki ilyenkor Szibériába mehet nyaralni!

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Iraelita Jótékony Nőegylet múlt hó 29-én rendezett nyári táncmultságán a következők voltak szívesek felülfizetni: Kopl Gusztáv (Bécs), 5 frtot, Behr Mór, Fuchs Sománé, Hacker Antalné, dr. Kecskeméti Sándor, Schweiger Ferdinándné, Schwarz Jakabné, 2—2 frtot; dr. Scheiber Ignáczné, Császár Hermin, Zilzer Irén, X. Y., Brachfeld Emil, Wachsberg Mór, özv. Schnitzerné, Rotter Mór, Fleischmann Samuné, Weiszberg Salamonné, Leitnerné, Goldberg, r Ödönné, Kohn Gáborné, Steininger Berta, Fuchs Emma, Wertheimer és Frankl (Budapest), Galizenstein H., Actiengesellschaft Union (Linz), Hegedűs Mór (Budapest), Littauer Mór, özv. Margalit Mór, dr. Szekulesz Adolf, Feldmeier Ignáczné, Brachfeld Vilmos, Szigeti Sándorné, Metzger Béláné, dr. Mészáros Ferencz, Hacker Lajosné, Pollák Pálné, Bodor Sándorné 1—1 frt; Berkovics Emma, (Uj-Pest), Muth Sándorné, Engel Ferencz 50—50 krt és Kecskeméthy Herezné 40 krt. Fogadják a nemesszívű adakozók a jótékonyezél nevében az egyesület halás köszönetét.

— **Szabados Géza** zeneiskolájában, mint lapunk múlt számában megírtuk felette szépen sikerült vizsga volt, mely alkalommal a kis bandának vezetői is kitűntek, névszerint Mihó Ernő és Révész Sándor, kik La Dernier Rose-t játszották meg ügyességgel és mondhatni kellő virtouzitással. Örömmel igazítjuk ezt a hirt helyre, mely múlt számunkból tévedésből kimaradt. Egyuttal regisztráljuk azt is, hogy a hangverseny sikeréhez nagyban hozzájárult, a kitűnő szerkezetű cimbalom és zongora, melyet Szabados Géza ez alkalommal mutatott be először.

— **A múlt hétfői** nagy jégeső annyira megtöltötte a Folyóka útezai nyitott esatornákat, hogy az útezőn néhol 30—40 cm. magasan is állt a víz; sok helyen a lakásokba is betódult a piszkos esővíz. Éppen ezért felhívjuk ismételtén az illetékes hatóság figyelmét, hogy azon az útezőn a esatornát mihamarabb boltoztassa be, nemcsak az említett oknál fogva, hanem azért is, mert abban az útezőben a nyári meleg napokban lehetetlen járnai, oly bűzös és fojtó a levegő. S csodáljuk is, hogy ezen a sok év óta hangoztatott mizérián közegészség és a közbiztonság kedvéért semmit sem akarnak tenni!

— **Kovács István ügye.** Nagy port vert fel annak idejében városunkban az az eset, hogy Kovács István ügyvéd hazard játék miatt feljelentette önmagát. Ez a hír egy helybeli és több fővárosi napilapban is napvilágot látott. Részint eme, de másrészt a napról-napra érkező feljelentés alapján, az ügyvédi kamara az ügyben vizsgálatot indított s tárgyalás napján f. hó 2-át tűzte ki. A tárgyalás folytán Kovács Istvánt vád alá helyezték, melynek alapján ítéletet hoztak s az ügyvédi működésétől egy félévre függesztették fel!

— **A Kecskeméti Városi Zeneiskola** 1897. évi június hó 29-én délután 5 órakor tartotta II. vizsgálati hangversenyét, a róm. kath. főgimnázium tornacsarnokában. A vizsgálati hangverseny minden ízében sikerült, a mi Szent-Gyula Gyula igazgató a zenetanítás terén kiváló jártasságának és buzgóságának eredménye. Miért is ez úton is ajánljuk t. közönségünk figyelmébe ezt a kitűnően vezetett városi zeneiskolát.

— **Hatalmas zápor** vonult el 28-án d. u. városunk felett nagy széllel és jégesővel,

mely amily hirtelen keletkezett, éppen olyan gyorsan tűnt is el. Még a vihar előtt néhány percczel teljesen derült volt az égboltozat de egyszerre észak-nyugotról nagy szélből segítve hirtelen itt termett a felhő, melyből oly erősen szakadt az eső, hogy a nyitott esatornák mellett utczákat hirtelen elöntötte. Sok helyen behatolt a lakásokba és kiszorította azokból az embereket. A jégeső kis kárt csak a város keleti részén tett; míg csodálatos máshol nem. Érdekes különben, hogy a hatalmas eső már a Rudolf-kaszárnyát nem érte, csak innen kezdve terjedt el a Tiszán túlig is.

— **Pótlólag jelezzük**, hogy a mely 20 koronás aranyat Medák József úr a torna-verseny céljaira ajándékozott a jászberényi főgymnasium nyerte el.

— **Bosszú.** Ottó Sándor városi mérnök gunyhójának ablakát múlt hó 29-én délelőtt ismeretlen tettes betörte, honnan egy gyermek kalapját kivéve, azt darabokra szaggatta. Ezt a kis tréfát egy leány bosszújának tartják, kit a rendőrség kérdőre vont, de mindeddig tagad.

— **Vakmerő lopás.** Múlt hó 30-án virradóra ismeretlen tettesek Szabó József pusztaszentkirályi korcsmáros deszkakerítését kidöntötték, melyen keresztül a korcsmáros két lovát s kocsiját ellopták. A rendőrség tudomására jutván a dolognak, a tettesek nyomozására Dobos biztost két rendőrrel kiküldötte, kiknek július 2-án sikerült is Szarvas mellett a lovat kocsit megtalálni, de a tetteseknek nyoma veszett. A vizsgálat nagy erélylyel folyik.

— **Hűtlen mindenes.** Kovács Mihály kereskedő, Bóka Zsigmond üzletében, múlt hó 27-én észrevette, hogy ládikájába zárt gyűrűk hirtelen eltűntek. A gyanú mindjárt Bagó Sándor mindenesre esett, kinél csakugyan megtalálták a lopott gyűrűket. A tolvajt a rendőrség vette pártfogása alá.

— **Óralopás.** Kiriák Gergely kereskedő, a napokban boltjának pultjára tette le óráját, mely nemsokára, hirtelen eltűnt. A rendőrség megindította a vizsgálatot a tolvaj nyomozására.

— **Subatolvaj.** A nyári meleg napok következtével a subalopás sasonja, úgy látszik, még nem igen járt le. Legalább erre mutat Bali Istvánné esete, ki múlt hó 27-én Kósa Ferencz jászkerekegyházi lakos kocsijáról a subát lelopta és elzalogosította. A nyomozás folytán kiderült a lopás a tettes tagadja, hogy lopta volna a subát s azt állítja, hogy azt egy bokorban találta. Az ügy folyamatban van.

— **Duhaj legények.** Vérlázító tettet követett el a napokban két ittas fiatalember, Horváth József rovott múltú pék-segéd és ennek társa Inoka Sándor. Mikor ugyanis tegnapelőtt reggel pityókosan hazafelé ballagtak, egy szemközt jövő öregasszonyt, Nagy Sándornét, oldalba lökte az egyik. S mikor az asszony ezért kérdőre vonta őket, az egyik legény Inoka Sándor, a lehető legbrutálisabban bánt el a szegény asszonnyal, kit már már fojtogatni is kezdett. Az ember telen legények ügye a bírósághoz tettett át.

— **A peronospora elleni védekezésre** a kecskeméti por és a burgundi keverék együttes használata országszerte kitűnően sikeresnek, olesónak és felettébb tartó hatásának bizonyulván: azon szőlőbirtokosainknak, akik ez irányban még eddig kísérletet nem tettek, ajánljuk, hogy ezen permetezési mód előnyeiről maguknak meggyőződést szerezzenek. A permetezési receptek, a kecskeméti por és általában a permetező anyagok beszerzése végett Kecskeméten, Mayerfi Zoltánhoz tessék fordulni.

Szonoró — de igaz, hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk, sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobdjék, de ha ez testi egészségünkkel az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Ügyet se vetünk rá. Hát ez **vélkes könyveltség**, mely később keservesen meg bosszulja magát rajtuk, mert valamint a kis szakadékokból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A legtöbb betegség kútforrása a gyomor rendetlen működése, a mit, idejekorán használva, Egger kellemes ízű **Sodapasztilla** csak-

hamar beszüntet, (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálgasodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű **Mellpástilla** megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal (1 doboz 50 kr. és 1 frt, próbadoz 25 kr.) Minden gyógyszerárban kaphatók. Főraktár **Nádor-gyógyszertár.** (Dr. EGGER LEÓ és EGGER J.) Budapest, Váci-körút 17.

CSARNOK.

Egyről-másról.

A „Kecskeméti Lapok“ részére írta: *Réthy Gyula.*

„Elmultak a szép napok.“ Igy akartam volna elkezdeni, a mi talán chablonos, de meg kissé nagyítás is lett volna. Mert ahhoz, hogy valaki azokat a napokat, mikor valamennyien bőrig-esontig eláztunk és fogvaczogva néztük az eget (?), szépnék nevezze, bizony-bizony — nagy fantázia kell!

No de ha nem voltak szépek, mindenestre nagyok és dicsőek valának, melyek nemcsak nekünk, de azoknak is örökké emlékeztetésekké maradnak, kik a torna-verseny alkalmával nálunk megfordultak.

Már hogy én most a lezajlott torna-versenyéről újból zengedezzek, nem teszem, volt hivatva arra más s most elég lesz egy kis körültekintésben megemlékezni mindarról, a mi a multheti referádából kimaradt.

Teszem ezt pedig első sorban a verseny nagy és jeles embereinek a megörökítésére. Miudenekelőtt, valamennyi közül, a versenynek lelke gyanánt emelkedik ki a főispán úr deli, szép alakja, ki szigorú arczával össze-vissza mért, midőn bennünket, riportereket derék polgármesterünk felültetett a — zsürihez!

És evvel a szigorú tekintettel bizonybizony sokat is mondott!

Első sorban azt, hogy hallod-e te zsurnálszta, mit keresel te olyan gárdában, hol csupa komoly s tapasztalt férfiak ülnek? Apage satanas, mert az újságíró rosszabb a legrosszabb kávénéniénél, a ki t. i. macskakörmök között légyen mondva: még olyan titkos dolgokat is kiszokott fecsegni, a mi talán még soha — meg sem történt!

S mi ennek súlyától találva, szégyenkezve lépkedtünk le a zsüritől, a hol előbb büszke kebellet, oly jól esett — kissé „feszíteni.“ Hogy konzekvensek legyünk, a főispán úr jobb oldalán ülő derék polgármesterünket keressük fel. Szinte jól esik ott kissé megállapodni, nála, ki tetőtől-talpig magyaros érzésű és gondolkozású ember, kibem nemcsak a chauvinizmus és a localpatriotizmus szent tüze lobog, hanem a kinek a kiváló vendégszeretet és páratlan előzékenység is főjellemonása. Csak az az egy kár, hogy a 20-iki rossz időt megjósolta!

Hogy méltatlanságot ne kövessünk el, buzgó főkapitányunknál kell kissé megpihenni, a ki éppen az egyik tribünnél állva, osztja ki a parancsot:

— Hozzák hamar azt a — virslit!

S beront tüstén két munkás ember, az egyik egy tál virslivel, a másik egy táskasüteménnyel. Ez kellett csak, az ifjúság megrohanta a két embert s olyan esete-paté támadt a virslik körül, milyent még ember nem igen látott. Az invencziósabbja 10—20 párt is kimarkolt, az ügyetlenebbje pedig csak egy-egy fél pár virsli széttaaposott maradványait szedegethette össze. A város állítólag 2000 pár virsli osztatott ki. Azt hiszem, egészségi szempontból is elég, ha az a 700 fiú egy-egy párt eszik meg és a többivel nagy méltanyosság lett volna, ha a főkapitány úr az éhes publikumot traktálta volna meg, mely türelmesen — hét óra hosszágig várta a verseny lefolyását. Ámde itt megfordítva történt, a hivatlanok a csiklandozó illatú virsli tizhuzzával szétkapkodták s a kik igazán megérdemelték volna azt, azok könnyes szemmel nézték a párolgó virsli — csöndes elpárolgását. S csodálatos, a jámbor pék is összeesküdött ellenünk, mert a buffetben — csak egyhetes sós kifivel örvendeztetett meg bennünket; a mit, természetesen, halandó ép foggal nem volt képes megrágni. Még szép a pékmestertől az az előzékenység, hogy túljárva a rendezőség eszén, vevőinek minden kifühez egy-egy reszelőt mellékel. Szóval e részen is haladunk!

S a negyedik? . . . Az a derék torna-tanár úr, ki üres óráiban fizikus is; nagy is az érdeme, hiszen ő volt a verseny lelke, sürgött-forgott, csupa kéz és láb volt s osztogatta a parancsokat, hogy szinte bele-
rekedt.

Még Perger direktor úr is egy hálás főalakom, de hát őt inkább a bankettnél kellene megemlítenem. Különben a bankettet is másra bízom, meg a — direktor urat is!

Most pedig tartunk rövid szemlét ama díszes társaságon, mely tündéres s virágos kert gyanánt töltötte meg a tribünöket. Most is, mint a multikori juniálison, csak az ismerősebbeket kerestem.

Ott láttam a legelső tribünön azt a csinos creolarezű, éjfürtű kis leányt, kit a lelkes ifjúság oly tüntető hódolással szokott mindig üdvözölni. Csaknem mellette foglalt helyet a „hármastársaság”, a — széchenyi-téri triumvirátus. Mellettük láttam a két kis barna margaréthát, az egyik szőke, a másik barna, s kinek csinos bábéja alól hollófürtjei omlottak alá és bogárszeme s kedves arca mosolygott elő.

S tovább haladnék, ugyan miért; hiszen e három kedves kis csoport lebilinesel s odavonz!

S ilyenkor, csodálatos, mindig elmélázom, elábrándozom én is egy szebb, egy boldogabb világról, hol más az élet és mások — az emberek!

S ilyen ábrándozás, mely ugyan Vörösmarty szerint: az élet megrontója, fogott most el engem s nem tudom, hova tekintsek, oda-e, a hol legigézőbb az arca, vagy oda-e, ahonnan a szemekből több büverő és varázshatalom árad ki?

Talán ábrándoznék most is, akár ott a téren, akár a haza felé siető robogó vonaton, vagy otthon, ha hirtelen eszembe nem jut az a rémes gondolat, hogy mind erről, én istenkém, nekem még a héten — referálnom is kell!

Közigazdaság.

Útmutatás

a szőlőmoly (Cochilis ambiguella) irtására.

A szőlőmoly évente kétszer szokott mutatkozni. Az első nemzedék hernyói május elejétől körülbelül június első negyedéig találhatók, a mikor kezdetben a fürt apró bimbóit, később a nyíló virágzatot, majd az apró kötődött bogyókat pusztítják. E hernyó eleinte igen parányi és zöldes színű, később szennyes rózsás, vagy ibolyás szürkés, de feje és az utána következő első testiz fekete barna; teljesen felnőtt korában 8—10 milliméter hosszú. E hernyót a fürtön sohasem lehet szabadon látni, mert a mig igen kicsi, addig bele furakodik a bimbókba, miközben azokat finom pókszálakkal összkötögeti. Későbbben pedig részint az elragott virágokból, részint azok elvált hulladékaiból ugyancsak a szájából eregető pókszálakkal a fürt gerezdei között hosszukás fészket készít, a melynek belsejét kibéleli. E fészkekben tartozkodik és innen indul ki, hogy a kártételeit folytassa.

Június elején teljesen kifejlődött és vagy az eddigi fészkekben, vagy ritkábban a karó és szőlőtöke alkalmas repedésében, de nem ritkán a szőlő kötözésére használt anyagban (szalma, guzsba csavart fűzvegyék, sás vagy raffia között) készített külön burokból bebábozódik. Bábja csak mint egy 6 milliméter hosszú és világos barna.

Két hét múlva, július vége felé, vagy augusztus havában kikel e bábból a szőlőmoly, mely valamivel nagyobb és termesebb a közönséges ruhamolynál, mert 7—8 milliméter hosszú és kiterjesztett szárnyával 13—15 milliméter széles. E molyra könnyen rá lehet ismerni arról, hogy hátán, a felső szárnyain egy kis nyereg alakú és kávé barna színű sáv húzódik: a felső szárnyak hegyén a nyereg alakú rajzhoz hasonló színű pont van. Ha megül, szárnyait háztető formájára csapja össze.

A moly a nappal legnagyobb részét a levelek alsó felére húzódva tölti, csak este röpködik, miközben párzik és a vagy már félig kifejlődött bogyókra, vagy azok nyele-

ire egyet-egyét, összesen mintegy 30—40 petét tojik. E pete fehéres és szabad szemmel nem igen vehető észre.

Az ebből a petéből kikelő kis hernyócska, tehát a szőlőmoly második nemzedéke, mely színre és termetre majdnem teljesen azonos a júniusi hernyóval, augusztusban a bogyókra furakodik. Azokat részben egészen kirágja, részben csak kikezdi, de szálaival mindig összefonogatja. Az így megtámadott és összeomló bogyók, melyek legtöbbször a fürt hegyén vannak, rothadnak, nemcsak mert már ugvis meg van sérülve, hanem azért is, mert rájuk telepednek a különböző gombák is.

Még mielőtt a szüret ideje beköszönt, a hernyó elhagyja a fürtöt és vagy a tőkére, vagy a karóra vándorol, hol bebábozódási helyet készít magának, a melyben novemberig, vagy decemberig eleinte mint hernyó vesztegel s csak azután bebábozódik. Ilyen báb alakjában kitelel.

Május elején, de ha meleg a tavasz, akkor már április végén megjelenik, azután a moly, mely petéit a bontakozó hajtásokba, illetőleg azonban a bimbókra tojja: e petékből kél ki az a nemzedék, mely tavasszal és nyár elején a virágfürtöket szokta rongálni.

A szőlőmoly előfordul szörványosan Magyarországon, de olyan károkat nem igen okoz, mint pl. Svájcban vagy a bádeni nagyhercezségben. Mindazonáltal tanácsos, hogy ezt a kis mértékű megjelenését is figyelemmel kísérjük mindig.

A hol csak szörványosan mutatkozik, pl. minden 5—10 tőkén itt ott egy hernyó, akkor ott elég, ha azt egyszerűen leszedjük; nagyobb infekció esetén azonban ez fárastó munka lévén, célszerűbb lesz a permetezéshez hozzáfogni. Az ehhez szükséges folyadék 3 kg. puha fekete szappanból, 1½ kgr. valódi pyrethrum (Zacherl) porból és 10 lit. vízből készül olyan formán, hogy e vízben előbb a szappant feloldjuk s aztán hozzá keverjük a pyrethrumport. Az így nyert folyadékot aztán még 90 liter tiszta vízzel kell főlhigítani. Permetezéskor, a mely bármely permetező készülékkel hajtható végre, csak a fertőzött fürtöt kell permetezni, a tőke többi részeit nem kell bántani. Jó, ha ilyenkor nem a permetező diót használjuk, hanem ha a folyadékot egyenes, vékony sugár alakjában a fürt fertőzött részére löveljük.

Molyrajzás idején használhatók a molyfogó lámpák; ezek egyszerű lámpásokból állanak, a melyek kívülről áttetsző, enyves felületű papírossal vannak bevonva: este a világosságnak neki röpködő molyok neki mennek az enyves papírosnak s odaragadnak. A molylámpánál, mely esős időben, vagy holdvilágos estén nem alkalmazható, jobb a molylegyező. Ez egy fogóhoz erősített vékony, de széles felületű fa- vagy vastag papírlémezéből készül. E molylegyező egyik fele be van kenve ragadós anyaggal (glycerin, vagy lenmag és megolvasztott kolofonium egyforma arányú keveréke). Az eljárás az, hogy a munkás egyik kezével megvergeti a tőkét, másikba tartva a legyezővel utána suhint a felzavart molyt, a mely a ragadós felülethez oda tapad. Ez a molyfogás tehát végrehajtható nappal is.

Tavasszal, szőlőnyitás idején, alkalmazható ellene a kéreghántás. Ez abból áll, hogy a tőke felesleges kérgét és az elszáradt csapokat leütjük s a tőkén megmaradt repedésekbe húzódott bábokat hegyes árral megöljük. Ez alkalommal meg kell tisztítani a rajta meghúzódott báboktól a szőlőkarokat is, valamint, hogy el kell égetni a szőlőben maradt megelőző évi kötőanyagot is. A tőkéről levert kérgét és fát szintén el kell égetni. Különösen kell vigyázni arra, hogy a kéreghántáskor kihullott kis bábok földön ne maradjanak. Ez oknál fogva tanácsos, hogy a tőke alá már a munka megkezdése előtt valami ponyvát vagy zsákokat teregezzünk, a melyről a hulladék aztán könnyen összeszedhető.

Egyéb szükséges felvilágosítással készségesen szolgál az alább megjelölt intézet. (Budapest, V. kerület, Nádor-utca 28.)

Budapest, 1896. július havában.

M. Kir. Áll. Rovartani Állomás.

NYILT-TÉR.

E rovatban közltekért nem felelős a szerkesztőség.

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japán, chinai stb. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selyemet** 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázzal stb.) a megrendelt árú postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: **Henneberg G. (cs. és kir. udvariszállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven rt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

Felölös szerkesztő:	Laptulajdonos:
Ij. TÓTH ISTVÁN.	A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.
Szerkesztőtárs:	Kiadó:
Dr. NAGY MIHÁLY.	TÓTH LASZLÓ.

HIRDETÉSEK.

Nyaraló!

Az állomás közelében, **özv. Szakács Istvánné** tulajdonát képező, — Kőrösi-hegy 111. szám alatti **nyaraló**, mely áll 3 szoba, külön konyha, fürdőhelyiség és pincéből, — **teljes bebutorozással** július hó 15-től szeptember hó 1-ig, előnyös feltételek mellett **bérbeadandó.** 214 1—1

11002—1897. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Kecskemét t. h. város közönsége a csongrádi nagy út a kistái úttal összekötő keresztút közelében 8—9 kilométer szakasz tájéknál, továbbá a budai nyomáson a külső csordakút közelében, végre a nagy-kőrösi út a Katona-telepi állomással összekötő út közelében 3, egyenként a melléképületekkel együtt 4499 frt 59 kr. költségű **pusztai iskola-épület** munkálatai végrehajtásának biztosítására zártajánlati versenyárgyalást hirdet.

Ajánlkozni lehet egy-egy, vagy mindhárom iskola munkálataira. Vállalkozó a szükséges teglaanyagot a város körkemenczétől tartozik beszerezni, még pedig a gyenge vasastégla ezret 14 frtért, a fehér téglá ezret 12 frtért, az erős vasastégla ezret 16 frtért, a görbe vasastégla ezret 9 frtért.

A helyszínére való kiszállítás a vállalkozó kötelessége.

A szükséges vályogmennyiséget a város fogja vétetni s vállalkozó rendelkezésére bocsátani az építkezés helyszínén ezrenként 4 frtjával.

A vonatkozó építési tervek, költségvetés és építési feltételek a törv. hat. mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők és kiríthatók, ugyanott a szükséges felvilágosítások is megadatnak. A költségvetés különben 2 frt lefizetése mellett meg is kapható.

Az 50 kros bélyeggel ellátott, világosan szerkesztett és az elvállalendő munka költségvetési összegének 5% át tevő bánatpénzt tartalmazó zártajánlatok **f. évi július hó 15-ig** az építészeti osztályhoz annyival inkább benyújtandók, mivel a később érkező ajánlatok figyelembe vétetini nem fognak.

Az ajánlatban olvashatólag kiteendő az ajánlattevő cég vagy egyén neve, polári állása és lakhelye. Az ajánlatban kiteendő betűkkel és számokkal azon általános összeg, vagy százalék, melynek a költségvetési árakra való leengedése, esetleg ezen felül kért felülfizetése mellett hajlandó ajánlattevő az általa felkért munkát vagy szállítást elvállalni.

Kiteendő továbbá az ajánlatban hogy ajánlattevő az építési tervezetet, költségvetést, vállalati általános és részletes feltételeket és a helyi viszonyokat ismerni.

Az ajánlatok, melyekben különben kikötések foglaltatnak, vagy általános meghatározást és egységet nem tartalmaznak, figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénz vagy készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban meliélendők, melyek értéke a tőzsdéi árfolyam 90%-ával számítottatik.

Ajánlattevőnek ajánlata 4 héti kötelező.

Kecskemét város közönsége feutartja magának a jogot, hogy a munkát szabad választása szerint általános, vagy egységár mellett és iskolánként, vagy mind a hármat összefoglalva adhassa ki.

S tekintet nélkül az ajánlati összegre és egyéb körülményekre, az ajánlkozók közül szabadon választáshoz és esetleg a körülményekhez képest új ajánlati versenyárgyalást hirdethessen.

Azon ajánlattevők, kiknek ajánlatai elfogadtatnak, tartoznak az ez iránt hozzájuk intézett felszólítás kézbesítésétől számított 8 nap alatt a szerződés kiállítására céljából a városi tisztii főügyészi hivatalnál jelentkezni.

Az elvállalt munka folyó évi október hó 1-ig teljesen befejezendő és átadandó.

Kelt Kecskeméten, a városi tanácsnak 1897. július 3-án tartott üléséből.

Kada Elek,
poigármester.

Tanoncz-felvétel!

Tóth László könyvnyomdájában

2-3 középiskolát végzett, jömagaviseletű fiú

tanoncznak

felvétetik.

3979
1897.

Hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy a kecskeméti—tisz-
ughi vasút kiépítési vállalat kisajátító, más-
résztől báró Fechtig Imréné szül. Kova-
lich Irma mint a kecskeméti—puszta-al-
pári 316. sz. tjkvben 132/I. XXVI./679.
hrsz. a. felvett ingatlan tjkvi tulajdonosa
között ezen ingatlanságból kisajátított
714 □-öl területre nézve a kártalanítási
eljárás az 1881. évi 41. tczikk 46. §-a
értelmében megindított.

Az eljárás foganatosítására határidőül
1897. évi július hó 16-ik napjának
d. előtti 9 órája Kecskemét város vasúti
induló házának elsőosztályú várótermében
kifizetik.

Az eljárás foganatosításával Kapy
Lajos kir. törvényszéki bíró megbizatik
azzal, hogy annak idején az eljárásról
jelentését terjesztsze be.

Kelt Kecskeméten, a kir. törvényszék
polg. osztályának 1897. évi június hó 8-ik
napján tartott üléséből.

Tormássi.

tanácsjegyző.

Kiss Ferencz,

207 3—2 h. elnök.

Özv. Rády Pálné

született Hornyik Anna háza, mely
Kecskeméten, **III. t. Dellő-útcza**
119. szám alatt van, szabadkézből
igen kedvező feltételek mellett **örök-
áron eladó.** esetleg **november 1-től**
kezdve **kiadó.** Értekezhetni a hely-
212 színén, a tulajdonossal. 1—1

1 palaezk Korona-sör 18 és 14 kr.

Egy 1/8-as hordó Korona-sör 2 frt 80 kr.

Alulírott évek során át a helybeli pénz-
intézetek és malmok részvényei, vala-
mint ingatlanok

eladását és vételét

közvetíti, és e terezen kifejtett buzgalomával és szolid-
ságával sikerült megbízóinak megelégedését kiérde-
melni. — Kérem a t. közönséget, hogy e nembe
vágó megbízásaival ezentúl is megtisztelni szives-
kedjék. Kiváló tisztelettel

49 0—11

Bleyer Adolf.

Eladó öt egész és két harmadrész Kecskeméti
Központi Takarékpénztári **részvény,** valamint
egy jókarban levő **gőzszéplőgép** teljes felszerelés-
sel, jutányos áron, kedvező feltételek mellett.

A kőbányai

Király-sörfőző Részvénytársaság

== főraktára ==

V. tized 22. szám, hol mindenkor kellőleg
hűtött palaezkos és hordós sör kapható.

1 palaezk Király-sör 15 és 12 kr.

1 „ márcz. „ 15 „ 12 „

1 „ Bajor (barna) sör 18 „

GUTORI FÖLDES KELEMEN

aradi gyógyszerész

Margit-crémje.

Margit-Crème a legjobb arcz créme,
rövid idő alatt ifjítja és
szépit az arczot.

Margit-Crème egyedüli szer szeplő, máj-
foltok, pattanások, bőr-
atka (Mitteser) ellen.

Margit-Crème egyedüli szer bőrpatta-
nások, arcz- és kézvörö-
södés, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban
rejlik, hogy bőrre kenve
ez által rögtön felvétetik és ez okozza azon
csodás átalakulást, hogy a szeplővel vagy máj-
foltokkal fedett arcz 3—4 nap alatt alabás-
trom-fehérré lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, mi-
után nem zsíros, hanem
igen finom, hamar felszívó hatással bír. Az arcz
nem lesz olyan fényes, mint más crémetől,
azért nappal is használható.

Margit-crème nagy tégely 1 frt, kicsi
50 krajczár.

Margit-hölgypor fehér, rózsza és créme
60 kr.

Margit-szappan 1 doboz 35 kr.

Margit-fogpép 1 doboz 50 kr.

**Csakis akkor valódi, ha
minden doboz „gutori FÖLDES
KELEMEN” gyógyszerész Aradon*
felirattal és címerrel van ellátva.**

Egyedüli főraktáros:

Katona Zsigmond gyógyszerész,

202 **Kecskeméten.** 25—3

10,377
1897.

Pályázati hirdetmény.

Kecskemét th. város közönsége a
Budapesten felállított m. kir. **kertészeti
tanintézetben három évre egy 200
frtos ösztöndíjas helyet** alapított;
mely ösztöndíj elnyerése végett fehvivat-
nak a nevezett intézetbe belépni szándé-
kozó **helybeli születésű tanulók,**
hogy kellően felszerelt pályázati kérvé-
nyeiket f. évi **augusztus 5-ik** napjáig
a polgármesteri hivatalhoz adják be.

A megállapított felvételi kellékek a
következők:

Kecskeméten, 1897. június 24-dikén tartott tanácsülésből.

Papp György,

jegyző.

210 2—2

Kada Elek,

polgármester.

Fontos háziasszonyok részére.

VALÓDI

BOROSTYÁN-KŐ PADLÓ-FÉNYMÁZ

legtartósabb padló-fényesítő különféle színekben, valamint

gyorsan száradó szesz-padró-fénymázak

SCHRAMM CHRISTÓF

lakk- és fénymáz gyáraiból **Bécs** (Simmering), **Offenbach** a Majna m. (Röhrmülle)
Berlin SW.

Továbbá **mosható zománcz-festékek** elegáns színárnyalatban minden-
nemű házi tárgyak részére.

Bádog és fényező-lakk játék- és fényezettáru-gyárak részére.

Börlakk, fényezettlakk és **etiquettenlakk**, valamint mindennemű lakk
az összes iparágak és használati mód részére.

Különlegesség: **hintó- és szánlakk** — vasútak, vagon és hintógyárak,
kocsigyárak, fényezők sat. részére.

Raktár: **DÁVID BERTALAN** fűszer- és csemege kereskedésében
Kecskeméten. Takarékpénztári palota.

10—1

218

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15–20% citrában oldható foszforsavtartalommal
és 85–100% porfinomsággal.

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatásu az összes gabbaneműek, kapás- és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya; tekintettel hatásának tartósságára, felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrában oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk. Árjávalatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál, a csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt eladási-irodájának vezérképviselőse a magyar korona országai területén.

15–10

Kalmár Vilmos, Budapest, Erzsébet-körut 34

ZILZER ADOLF

tüzelőfa-, szén- és mészkereskedése, a kőbányai polg. serfőző r. t. főraktára
KECSKEMÉTEN.

Telefon 73.

Telefon 73.

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, miszerint tüzelőanyagok előnyös bevásárlása folytán azon helyzetben vagyok, hogy azokat igen jutányos áron szállíthatom és ajánlok: kitűnő szép, száraz akác-hasábfát méterönként (házhoz szállítva) 15 frt 50 kr., — dorong-akáczfát méterönként (házhoz szállítva) 12 frt 50 krért. — tölgy hasábfát (házhoz szállítva) 13 frt 50 krért, továbbá budapesti légszesz-coakszot, porosz kőszénét úgy cséplési, valamint fűtési czélokra, a legolcsóbb bák mellett, nemkülönben meszet és ezementet, építési czélokra.

Olfa-raktáram: V. t., Feske-uteza 240. sz.

Irodahelyiségem és raktáram: VIII. t., Trombita-úteza 8. sz.

Rendelések mind a két helyen elfogadtatnak és pontosan teljesítetnek.

Készséges szolgálatomnak minél sűrűbb igénybe vételét kérve, maradtam

208 3–2

teljes tisztelettel: Zilzer Adolf.

Sok valószínűséget

gyors meggazdagodásra

csak a magyar osztály-sorsjáték nyújt.

Százezer sorsjegy közül

ötvenezer okvetetlen nyer.

Hogy legalább a befektetett pénzt kapja vissza a játzó, már 3 sorsjegyen való játszásnál jóformán bizonyos.

De mindenkit érhet egyike az 1323 nagy nyereményekből, melyek legkisebbike már 1000 korona.

Soha sorsjáték annyi nyerési esélyt nem nyújtott, mint a magyar osztály-sorsjáték.

Bejelentéseket

már máától kezdve fogadunk el és azokat mihamarabb eszközölni mindenkinek, ki abban résztvenni kíván, melegen ajánljuk, minthogy a mutatkozó óriási érdeklődés mellett és tekintve, hogy a kiadandó sorsjegyek száma csak korlátolt (100,000 drb), mi sem valószínűbb, minthogy azok már megjelenésük napján (július 15 dikién,) vagy egyáltalában nem, vagy már csak magas árszóval lesznek kaphatók.

Bejelenteni lehet:

Első osztályú egész sorsjegyre 6 frt krért.

" " fél " 3 " —

" " negyed " 1 " —

" " nyolczad " — " 75

Bejelentési bércezákkal és játóktervekkel kívánatra ingyen szolgálunk. Összesen 50000 nyeremény 40 koronától 1.000,000 (egy millió) koronáig, tehát minden második sorsjegy okvetetlen nyer.

Gallia-féle könyvkereskedés

Metzger Béla.

206

3–2

A borszéki borviz a savanyuvizek királya!

BORSZÉK

gyógyfürdő Erdélyben, Csikmegyében, a fenyvesek hazájában.

Fürdőidény tartama: június 15-től szeptember 15-ig.

Utazás: Szász-Régenig vasúton, onnan a fürdőigazgatóság által szubvencionált gyorskocsikon. E gyorskocsikra előjegyzést tehetni Miklós Görög vállalkozóknál, Szász-Régen. — Déli útírány: Brassó—Csik-Szereda vasúton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya; megrendelhető az igazgatóságnál Borszéken, Kecskeméten Nyirády László úrnál.

Fürdőre, borviz-üzletre nézve minden felvilágosítással, prospektussal, árjegyzékkel szolgál a fürdőüzlet igazgatósága, Borszék.

188

Posta, távirida helyben.

10–5

Megrendelhető: Igazgatóság, Borszék.

Az általánosan kedvelt

Parádi kénes viz

természetes és friss töltésben kapható

Nyirády Lászlónál

helybeli ráktárosunknál.

A gróf Károlyi uradalom forrás kezelősege, Parádon. 144 7–6.

Gyenes S. és Fiai

vas-, fűszer-, csemege- és festék-kereskedése egy jó családból való fiú

tanonczul

203

felvétetik.

3–3

A világ legjobb fénymáza!

A ki lábbelijét szép fényes és tartóssá akarja tenni, vásároljon csakis

Fernolendt cipőfénymázt.

Világos lábbelihez

Fernolendt természetes bőr-crémet.

Fernolendt-érc tisztító-pasta,

Fehér bádög-dobozban,

cs. és szab. „vörös vonat” bejegyzett védjeggyel és darabokban „vörös harang” bejegyzett védjeggyel a legjobb tisztító szer érc- és üvegtárgyak részére.

Alap. 1832. Bécs. Gyári raktár Bécs, I., Schuler-strasse 21.

Mindenütt készletben.

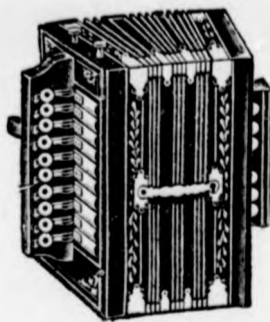
Sok értéktelen utánzat miatt vigyázzanak a nevére.

St. Fernolendt

és a bejegyzett védjegyre.

Cipőfénymáz részére.

33 52–23

4¹/₂ frtért

adom világhírű

„Bohemia“

kézi harmonikámát, hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház-lemezekkel.

Van 2 kettős fuvója, 11-seres erős fújtatója töretlen érc védő-sarkokkal.

A hangok az egyes lemeeken vannak, mindegyik következőben a harmonikának nagyszerű, orgonaszerű hangja van.

40 hangú 2 Reg. 15¹/₂ × 33 cm. nagyság = 4¹/₂ frt.
60 " 3 " 17 " 34 " " " = 5¹/₂ frt.
80 " 4 " 17¹/₂ × 34¹/₂ " " " = 6¹/₂ frt.

Iskola magántanulóknak ingyen.

Portó és csomagolás 60 kr. Képes árjegyzék ingyen

C. A. Schuster,

harmonika-készítő Markneukirchen/S.

260 20–19

Csehország.

Szétküldés utánvétellel, vámmentesen. Becserelés lehetőséges. Viszontelárúsitókkal az összeköttetés kerestetik.